

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 6P/250/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8818203442
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Mihóková
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2019:8818203442.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou sudcom JUDr. Ivetou Mihókovou v právnej veci starostlivosti súdu o mal. D. T. XX.XX.XXXX Z. T. T. XX.XX.XXXX Q. bytom pri starých rodičoch, zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou, za účasti matky: Y. S., T. XX.XX.XXXX, H. T. F. I. XXXX, C., prechodne H. C. XXXX, C. a otca: I. Q., T. XX.XX.XXXX, H. N. D.Z. XX na návrh starých rodičov: S. Q.Š., T. XX.XX.XXXX Z. J. Q., T. XX.XX.XXXX, B. H. N. D. XX o zvýšenie výživného zo strany matky, takto

rozhodol:

M e n í sa výživné určené rozsudkom Okresného súdu vo Vranove n.T. č.k. 8P/123/2009-14 zo dňa 15.10.2009 a to tak, že sa zvyšuje výživné na mal. D., T. XX.XX.XXXX zo strany matky zo sumy 33,19 Eur na sumu 100,-- Eur mesačne a na mal. T., T. XX.XX.XXXX zo sumy 33,19 Eur na sumu 90,-- Eur mesačne, ktoré výživné je matka povinná platiť vždy do 20. dňa toho ktorého mesiaca vopred, na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vo Vranove n.T., začínajúc dňom 01.09.2018.

Dlžné výživné na mal. D., T. XX.XX.XXXX za obdobie od 01.09.2018 do 31.01.2019 vo výške 334,05 Eur a dlžné výživné na mal. T., T. XX.XX.XXXX za obdobie od 01.09.2018 do 31.01.2019 vo výške 284,05 Eur súd p o v o ľ u j e matke uhrádzať v mesačných splátkach po 10,-- Eur mesačne na každé dieťa, spolu s bežným výživným, na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vo Vranove n.T., začínajúc právoplatnosťou tohto rozsudku, pod následkom straty výhody splátok.

V prevyšujúcej časti návrh z a m i e t a .

Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Starí rodičia sa podaným návrhom domáhali zvýšenia výživného na mal. deti u mal. D. zo sumy 33,19 Eur na sumu 250,-- Eur mesačne a u mal. T. na sumu 200,-- Eur mesačne, začínajúc dňom 11.12.2015 k ich rukám. Uviedli, že výživné na mal. vnučky bolo naposledy upravené v roku 2009, je blízke minimálnej výške a vzhľadom na vek a potreby detí v žiadnom prípade nepostačuje na úhradu ich zákonných potrieb.

2. Matka s návrhom nesúhlasila.

3. Otec doporučil vyhovieť návrhu.

4. Kolízny opatrovník doporučil, zvýšiť výživné berúc do úvahy vek a odôvodnené potreby mal. detí, ako aj schopnosti a možnosti matky.

5. Súd vykonal dokazovanie výsluchom rodičov, starých rodičov, mal. D., oboznámením spisov tunajšieho súdu sp. zn.: 8P/123/2009 a 1T/56/2017 ako aj správ o príjme rodičov, správy o aktuálnom kurze českej koruny a eura a na základe takto vykonaného dokazovania zistil tento skutočný stav vecí:

6. Rozsudkom tunajšieho súdu sp. zn. 8P/123/2009-14 zo dňa 15.10.2009 boli obe mal. deti zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov. Matka bola zaviazaná platením výživného vo výške 33,19 Eur na každé z nich. Otec bol zaviazaný platením výživného vo výške 34,-- Eur mesačne. V čase rozhodnutia súdu bol otec živnostník s priemerným čistým príjmom v rozsahu od 663,-- do 829,-- Eur mesačne. Matka bola na neznámom mieste a v konaní bola zastúpená súdom ustanovenou opatrovníčkou. Mal. D. bola žiačkou 1. ročníka základnej školy a T. navštevovala predškolské zariadenie.

7. Rozsudkom tunajšieho súdu č.k. 1T/56/2017-299 zo dňa 08.10.2018 bola matka mal. detí oslobodená spod obžaloby pre prečin zanedbania povinnej výživy, pretože trestnosť činu zanikla. Matka, ktorá si v období od 08.11.2011 neplnila pravidelne vyživovaciu povinnosť voči mal. deťom uhradila dlh na výživnom, ktorý v čase vyhlásenia rozsudku činil 5.509,54 Eur.

8. Podľa výpovede starých rodičov, aj keď matka dodatočne doplatila dlh na výživnom, pôvodné výživné je nízke a uvedená suma bola určená z toho dôvodu, že nebol známy pobyt matky a súdu sa v čase poslednej úpravy výživného nepodarilo zistiť zárobkové a majetkové pomery matky. Matku sa podarilo nájsť prostredníctvom Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže a pobyt matky je známy od roku 2017. Mal. D. je od septembra 2018 študentkou 1. ročníka strednej školy mimo miesta bydliska. Cestuje autobusom prípadne vlakom, podľa počtu vyučovacích hodín. V priemere denne vynaloží na cestovnom sumu 1,20 Eur, navyše jej vznikajú výdavky na stravu a oblečenie. Škola nemá školskú jedáleň, preto sa študenti stravujú sami. Mesačné výdavky na tento účel činia cca 90,-- Eur. Oblečenie si kupuje v oddelení pre dospelých. Mesačné výdavky za mobil sú 15,-- Eur a za internet 10,-- Eur. Do októbra 2018 D. užívala fixný zubný aparát na dolnom aj hornom chrupe s čím boli spojené značné výdavky na samotné osadenie aparátu a pravidelné výmeny gumičiek, tiež výdavky za röntgen, odtlačky zubov. Toho času užíva plastový aparát, za ktorý uhradili 50,-- Eur. Za odstránenie aparátu z dolného chrupu uhradili 25,-- Eur. Mal. D. sa lieči aj na kožnej ambulancii s čím sú mesačne spojené výdavky cca 40,-- Eur. Pomôcky do školy, napríklad výkresy na technické kreslenie, technické perá, čo je finančne náročné. Za jedno pero uhradí 5,-- Eur a potrebuje štyri perá. V súvislosti so začiatkom školského roka si zakúpila prezuvky a cvičebný úbor. Kvôli problémom so štítnou žľazou pravidelne navštevuje odbornú ambulanciu v Humennom, s čím sú spojené výdavky na cestovné a užívanie liekov. Tieto lieky užíva aj mal. T.. D. má ďalšie nepravidelné výdavky napríklad návštevy exkurzií v škole, poplatok za školský výlet a vreckové. Kvôli tráviacim problémom, bola mal. D. odoslaná aj na gastroenterologickú ambulanciu.

T. je žiačkou základnej školy mimo miesta bydliska. Denne na cestovnom uhradí 1,-- Eur. Stravuje sa v školskej jedálni. Na stravu mesačne vynaloží 70,-- Eur. Poplatok v školskej jedálni 20,-- Eur a mobil 15,-- Eur. Zúčastňuje sa doučovania z anglického jazyka a matematiky, čo je spojené s úhradou. Tak ako u staršej sestry, aj jej bol doporučený fixný zubný aparát. Na učebné pomôcky mesačne uhradia cca 30,-- Eur. Tiež výdavky na cestovné, oblečenie, vreckové a školské výlety. Pravidelne absolvuje kontroly na kardiologickej ambulancii vo Vranove n.T. Matka nad rámec výživného ničím neprispieva, s deťmi sa nekontaktuje, neposiela im darčeky ani v prípade sviatkov a Vianoc. Počas celých rokov starí rodičia hradili výdavky na vnučky zo svojho príjmu. Obaja sú starobní dôchodcovia a ich príjem je nízky.

9. Podľa výpovede otca, žije so starými rodičmi a oboma dcérami v spoločnej domácnosti. Živnosť ukončil v roku 2015 a je zamestnancom diaľničnej spoločnosti. Často pracuje mimo miesta bydliska, preto nemôže prevziať dcéry do svojej starostlivosti. Na obe dcéry prispieva nad rámec určeného výživného dobrovoľne, podľa svojich možností. V práci dosahuje priemerný čistý mesačný príjem 700,-- - 800,-- Eur. Uhradza úver v troch splátkach po 111,-- Eur, poistenie 50,-- Eur mesačne, na domácnosť prispieva kúpou potravín a potrebných vecí. Z diét si uhradza výdavky na stravu a ďalšie výdavky má spojené s úhradou poplatkov a zakúpením vecí potrebných pre dcéry.

10. Mal. D. sa v celom rozsahu stotožnila s výpoveďou starých rodičov a otca. Pojednávania sa zúčastnila, pretože sa chcela stretnúť s matkou, ktorú dlhodobo nevidela. Uviedla, že jej mesačné výdavky vznikajú na cestovné, učebné pomôcky, hygienu, ošatenie a pomerne vysoké výdavky má v súvislosti so zdravotným stavom. Značné úhrady vynakladá na učebné pomôcky, rovnako

potvrdila výdavky na sestru T. s tým, že na týchto sa podieľajú otec a starí rodičia. Tiež uviedla, že s matkou nie je v kontakte.

11. Matka bola vypočítaná pred dožiadaným OS v Pardubiciach. Uviedla, že nechápe prečo má platiť výživné späť, keď svoj dlh už uhradila. Uviedla, že nie je schopná vzhľadom k svojmu príjmu uhrádzať výživné na mal. dcéry tak ako to požadujú starí rodičia vo výške 250,-- Eur a 200,-- Eur mesačne. Pokiaľ nemá odpracované nadčasy, jej mzda činí 12.000,-- CZK. Bola by schopná uhrádzať výživné vo výške 100,-- Eur mesačne na obe dcéry spolu. Mimo týchto detí inú vyživovaciu povinnosť nemá. Nad rámec výživného im nič neposkytuje, pretože na to nemá finančné prostriedky. Pracuje v spoločnosti K. X. G..M..B., C.. Žije v spoločnej domácnosti s priateľom. K jeho príjmu sa nevyjadrila s tým, že spoločne nehospodária, bývajú v nájomnom byte. Každý z nich uhrádza jednu polovicu nájomného, teda po 5.500,-- CZK. V priemere 3.000,-- CZK vynaloží mesačne na stravu. Je nemajetná.

12. Podľa potvrdenia zamestnávateľa priemerný čistý mesačný príjem matky za posledných 12 mesiacov činil 16.936,-- CZK, čo v prepočte podľa aktuálneho kurzu činí 659,-- Eur.

13. Uvedenú právnu vec súd takto právne posúdil.

14. Podľa ustanovenia § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

15. V zmysle čl. 5 Zákona o rodine, záujem mal. dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu mal. dieťa sa zohľadňuje najmä:

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa,
- c) ako aj bezpečie a stabilita prostredia v ktorom sa dieťa zdržiava,
- d) ochrana dôstojnosti,
- e) ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa.

16. V zmysle ust. § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

17. Zmenou pomerov sa rozumie výrazná zmena tých okolností, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu.

18. Podľa ust. § 191 CSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

19. S poukazom na ust. § 217 CSP pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

20. Podľa čl. 10, ods. 1 CMP dôkazy a tvrdenia účastníkov konania hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi na ktorých spočíva tento zákon.

21. Podľa čl. 4 CMP, ak je účastníkom konania mal. dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme.

22. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine č. 36/2005 Z. z. plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

23. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine č. 36/2005 Z. z. obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

24. V zmysle ustanovenia § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine č. 36/2005 Z. z., dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

25. Podľa ust. § 45 ods. 8 zák. o rodine súd pri rozhodovaní o zverení mal. dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, určí rodičom alebo iným fyzickým osobám, povinným poskytovať mal. dieťaťu výživné, rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby výživné poukazovali počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

26. V zmysle ust. § 77 ods. 1 zák. o rodine, výživné pre mal. dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

27. V zmysle ust. § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

28. Zmenou pomerov sa rozumie výrazná zmena tých okolností, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom. Touto zmenou môže byť napríklad vyšší vek dieťaťa, podstatné zvýšenie a zníženie príjmu rodičov a pod.

29. Hmotnoprávnou podmienkou toho, aby súd mohol o veci opakovane rozhodnúť, je zmena pomerov. V každom prípade musí ísť o podstatnú zmenu trvalejšej povahy oproti poslednej úprave výživného. Pri určení, resp. zmene výživného súd skúma situáciu na strane oprávneného aj povinného. Na strane povinného sú to v prvom rade jeho zárobkové schopnosti a možnosti, majetkové pomery, životná úroveň, počet iných vyživovacích povinností; na strane dieťaťa je potrebné prihliadnúť na jeho oprávnené potreby s ohľadom na vek, zdravotný stav, záujmy a tiež na výšku výživného, ktoré poskytuje druhý rodič. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadať ku všetkým okolnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného, ak sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia rozsudku. Na strane oprávneného u školopovinných detí je takouto zmenou aj vyšší vek a prechod na iný stupeň školskej dochádzky.

30. Pri rozhodovaní o návrhu starých rodičov na zvýšenie výživného, bolo potrebné zvážiť, či v danom prípade sú splnené dôvody pre uvedenú zmenu a či táto zmena je v záujme mal. detí.

31. V danom prípade dospel súd k záveru, že návrh starých rodičov je čiastočne oprávnený. Výživné na mal. deti bolo naposledy upravené rozsudkom v roku 2009, kedy bolo zo strany matky určené len minimálne výživné, keďže sa zdržiavala na neznámom mieste a jej zárobkové a majetkové pomery sa súdu nepodarilo zistiť. Od uvedenej doby uplynulo takmer 10 rokov, kedy výška výživného nebola menená. Doterajšie výživné pre mal. deti, vzhľadom na odstup času, vek, plnenie školských povinností ako aj zdravotný stav mal. nepostačuje a nezohľadňuje zvýšené životné náklady.

32. Oprávnené potreby mal. detí nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie a to potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a ďalšie. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré súvisia so zdravotným stavom oprávneného.

33. Na strane povinného rodiča súd prihliadal na okruh osôb voči ktorým má vyživovaciu povinnosť, v danom prípade ide o 2 deti a tiež prihliadal na jej schopnosti, faktické príjmy aj možnosti. Teda na to, čo je objektívne možné, aby matka zarobila s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, odbornosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Táto kategória zahŕňa aj majetok povinného rodiča.

34. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že matka žije a pracuje v Českej republike. Mimo týchto detí nemá inú vyživovaciu povinnosť. Žije v spoločnej domácnosti s priateľom, ktorý sa rovnako podieľa na výdavkoch spojených s bývaním. Nemá úvery, pôžičky, ani iné záväzky v ČR a nevlastní majetok väčšej hodnoty. Podľa potvrdenia o výške príjmu priemerný čistý mesačný príjem matky za posledných 12 mesiacov, podľa aktuálneho kurzu činí 659,-- Eur. Podľa zaužívanej súdnej praxe platí, že výživné rodiča na deti by malo byť určené v rozmedzí 25-30% z jeho príjmu na všetky

deti, voči ktorým má povinná osoba vyživovaciu povinnosť. V danom prípade po zohľadnení všetkých relevantných skutočností 30% z čistého príjmu činí 198,-- Eur spolu na obe deti. Vzhľadom na uvedené súd zaviazal matku platením zvýšeného výživného na mal. D., ktorá je študentkou strednej školy v sume 100,-- Eur mesačne a na mal. T., žiačku 2. stupňa základnej školy v sume 90,-- Eur mesačne, začínajúc dňom 01.09.2018, t.j. od začiatku nového školského roka, v dôsledku čoho došlo k zvýšeniu výdavkov, spojených s uspokojovaním základných potrieb mal. detí.

35. Dĺžné výživné za obdobie od 01.09.2018 do 31.01.2019 t.j. za 5 mesiacov x 66,81 Eur (čo je rozdiel medzi zvýšeným výživným v sume 100,-- Eur a doterajším výživným v sume 33,19 Eur) na mal. D. v celovej výške 334,05 Eur a dĺžné výživné za rovnaké obdobie v sume 56,81 Eur x 5 mesiacov na mal. T. (čo je rozdiel medzi zvýšeným výživným v sume 90,-- Eur a doterajším výživným v sume 33,19 Eur) v celkovej sume 284,05 Eur, povolil súd uhrádzať matke v mesačných splátkach po 10,-- Eur mesačne na každé dieťa, spolu s bežným výživným na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vo Vranove n.T., začínajúc právoplatnosťou rozsudku pod následkom straty výhody splátok.

36. Súd nevyhovel návrhu starých rodičov, ktorým sa domáhali zvýšenia výživného späťne za obdobie posledných 3 rokov. Podľa vyjadrenia starých rodičov už v roku 2017 poznali aktuálnu adresu pobytu matky a nič im nebránilo už v tomto období domáhať sa zvýšenia výživného.

37. Takto určené výživné považuje súd toho času za primerané a preto v prevyšujúcej časti návrh zamietol. Pre úplnosť je potrebné dodať k námietke matky, ktorá uviedla, že nechápe, z akého dôvodu má uhrádzať zvýšené výživné, keď svoj dlh na výživnom už uhradila, že matka uhradila dlh na výživnom ku 01.10.2018 v doterajšej výške, t.j. v sume 33,19 Eur mesačne. V tomto konaní bolo rozhodnuté o zvýšení výživného zo strany matky, vzhľadom k podstatnej zmene pomerov na strane mal. detí, začínajúc dňom 01.09.2018.

38. Vyživovacia povinnosť zo strany otca nebola zvýšená z toho dôvodu, že otec si plní vyživovaciu povinnosť nad rámec určeného výživného dobrovoľne a finančne uspokojuje potreby mal. detí nad rozsudkom určenú sumu.

39. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 52 CMP v platnom znení, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove v štyroch vyhotoveniach.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia alebo návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.